

## ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

## REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se in-

napolază.

## ROMÂNUL

## Ajunge cu bocetele!

„Momentele de zăpăceală, știut e, că poporul român doinește, așa se bocetește. Deocamdată gazete române din Transilvania bocesc și blastămă neîndurarea cerul. „N. Rev. Rom.”

Vestea atentatului dela Serajevo a fost primită cu diferite sentimente la diferitele neamuri și grupări de interese politice în Europa, iar urmările lui a fost calculate în fel și chip.

Presa din Germania, — spre lauda Germaniei fie zis, nu numai cea mai serioasă, — găsește că tripla alianță nu mai are rost. Constatarea acestor indemn Germanilor realisti, cari spuneau până acum, că tripla alianță e o iluzie, și în caz de conflict Germania se va trezi cu gravă deziluzie, să izbucnească fără jenă „Gut das er tot ist!”

Presa rusească mișică.

Presa franceză generoasă.

Presa italiană și cea engleză vorbesc, academic dar cu multă siguranță, de o apropiată parcelare a monarhiei.

Presa sârbească, prăvălă și amenință, asemenea zicilor „mondiale” din Viena și din Budapeșta, inspirate de guvernele lor, sau de prostii proprii. În orașele maghiare, chiar și în țara noastră, lumea maghiară s'a pus pe țipări, la vestea atentatului. Scenele din parlamentul budapestan sunt cunoscute.

Presa românească din Ardeal, Ungaria și Bucovina — bocet.

Pe cât de scârtoșe sunt accentele presei

germane, și frivolitatea presei sârbești și a parlamentului „maghiar”, pe atât de ne bătești sunt bocetele întrunirilor și a presei noastre. O singură scuză mare au ele: firea espanzivă și sinceră a rasei române.

Dar bocetele noastre trebuie neapărat lămurite; almintea s'ar părea, că noi ne-am pierdut capul cu desăvârșire, și că am descurajat și nu mai știm ce să facem.

Nu-i așa. N'am descurajat și nu ne-am pierdut firea. Știm foarte bine ce avem de făcut; calea, pe care avem să urmăm, stă luminoasă înaintea noastră.

E o cale cunoscută. E calea cea veche.

Atentatul dela Serajevo, a adus el oarecare schimbare în situația noastră de azi? N'a adus nici o schimbare. Dacă poate fi vorba de schimbări, atunci numai așteptările noastre din viitor au suferit o simțitoare atingere. Dar situația de azi rămâne aceeași, și, rămânând situația, rămâne și atitudinea noastră în și față de ea.

N'avem decât să continuăm cu armele de luptă de până acum, pe terenul de luptă, pe care ne-am răboit până azi.

Să nu vorbim deci de zăpăceală, de perdere de cap, de neorientare. Am ajuns la răspântie, și trebuie să alegem: la dreapta sau la stânga? Nu. Umblăm pe-o cale veche, pe-o singură cale, pe care am străbătut-o de jumătate, poate am străbătut-o aproape chiar întregă. *Mergem pe aceeași cale, înainte!*

## † Dumitru Puschila.

Dr. O. Ghilbu.

Numărul ultim al „Convorbirilor literare” a adevărat svonul rîpe pe care l'am auzit acum vre-o două săptămâni în satul meu natal, în Săliște. În adevăr, Dumitru Puschila, tânărul profesor dela București nu mai e printre cei vii...

D. Puschila e originar din Săliște. Copil de oameni săraci, arău fost siliți să emigreze din satul lor, și Puschila a părăsit Săliștea la vârsta de 7—8 ani, curând după ce intră în școala primară a tatălui său, de care a rămas legat sufletește până la moarte. În București unde părinții erau în situație foarte modestă, Puschila a urmat învățătura, îndurând lipsuri peste lipsuri, de care în țară nu s'a plâns nici când. Vara, în vacanță, venia uneori să-și revadă satul și puțina rîeni, cari n'au emigrat. Printre noi „studenți” de acum 10—12 ani apariția lui Puschila trezea totdeauna simpatii sincere și amicitia lui a rămas vie printre toți cei de-o seamă cu el.

La 1905 s'a scris la universitatea din București, secția filologică. Cine nu-l cunoștea mai de aproape și n'ar fi bănuit de câtă înțelegere și de câtă râvnă era capabil acel băiețuș plăpând, căci făcea totdeauna impresia de slab hrănit. În n'a trecut un an și profesorii lui l-au găsit

și-a terminat apoi studiile universitare și a luat o catedră la un liceu care se afla în funcțiune vr'o 2—3 ani. În acest timp a continuat să lucreze pe terenul filologiei, afirmându-se ca un muncitor original și metodic. „Dotat cu cel mai desăvârșit spirit de observație, capabil de concentrare sufletească într'un grad superior, Puschila a fost cel mai distins elev al universității din București în ordinea pregătirii filologice în domeniul romanic și germanic”, — după cum zice d. D. Ștefănescu în „Convorbiri literare” (pg. 579 a. c.) n'a fost mirare deci, dacă ministerul de culte și instrucție l'a luat dela catedra sa pe acest tânăr, care ce e drept publicase până aci abia un studiu în „Anuarul de Geografie” și ceva în „Convorbiri literare”, — și l'a trimis să studieze mai departe, la Berlin. În capitala Germaniei tânărul filolog a lucrat mai mult pentru pregătirea lui metodică, decât pentru a se întoarce cu lucrări gata. Dar iată că, tocmai când se apropia de sfârșitul studiilor sale strălucite, trebuind să se întoarcă pentru câțeva vreme în țară, în drum „la graniță, o întârziere neprevăzută, — frîgul, — o pneumonie grăbită” — îi pune capăt zilelor...

La locul prim „Convorbirile literare” din Mai a. c. aduc un studiu postum alui Puschila despre „Furca de tors”. E o lucrare, care va păstra numele tânărului ei autor de abia 26 de

ani, printre reprezentanții cei mai devotați ai științei românești.

Dormi în pace, scumpe prieten! Amintirea ta va rămânea între puținii cari te-au cunoscut și iubit.

Sibiu, 27 Iunie 1914.

## Sonet.

Am străbătut și eu de-alung pământul  
În goană oarbă după lericire,  
În sullet pară, iar în gând nestire,  
Pornit să-mi aflu prada sau mormântul.

În calea mea intrat-am în palate  
Strălucitoare, pline de lumină  
Și în bordeie scunde, în ruină;  
Bătut-am căl pustii și neumbrate.

Și m'am întors la vatra mea uitată  
Și inima-mi stătea să mi se spargă  
În van căutând norocu 'n lumea largă.

Și istovit de drumul lung. De-odată  
Un flor năpraznic îmi trecu prin vine...  
Și-atunci allat-am lericirea 'n mine.

Ioan Al. de Lemeny.



# P. P. Carp.

— Aforismele politice ale dlui P. P. Carp. —

*Ce este libertatea, d-lor? Este ea oare facultatea absolută de a face ce voim? Eu cred că nu; și în practică teoria libertății nu poate găsi aplicarea decât atunci când mărginiți pe cel tare, când îl împiedecați de a se servi de o absolută libertate. Trebuie să ne probați că nu am luat apărarea celui tare, trebuie să ne probați că nu lăsați pe cel slab dezarmat față cu cel tare; și numai atunci ne veți convinge că ați formulat un principiu de o înaltă moralitate politică.*

*A invoca însă o libertate care vine numai în favoarea celui tare și a crede că suntem apărătorii unui mare principiu, este o stranie iluziune. Știu că nu sunteți singurele victime ale unor asemenea iluziuni. Ea se produce în multe părți ale vieții popoarelor. Luați de exemplu teoria liberului schimb.*

*Și ea își dă aerul unui principiu liberal. Carl sunt însă țările ce-l invoacă? Țările acelea care au monopolul industriei. Lor le place libertatea, pentru că libertatea este numai o armă în mână lor în contra celor slabi.*

*Nu ați înțeles că continuitatea istorică este una și cerințele practice ale fiecărei epoci este alta. Când veți întreba, domnilor, conservatorii din Anglia dacă renegă trecutul întreg al partidului lor, desigur vor răspunde că nu. Și când veți întreba pe partidul liberal dacă renegă trecutul lui, va răspunde asemenea că nu. De veți întreba însă pe liberalii și pe conservatorii de astăzi din Anglia dacă vin unii cu ideile lui Seymoor și alții cu ideile lui Hampden, desigur că un „nu” categoric va fi răspunsul lor. Fiecare epocă, fiecare generațiune are misiunea ei de împlinit; și cât de mândră ar fi ea de trecut, datorită ei este, când se pune la muncă, să lase amintirile istorice și să țină cont de cerințele prezentului.*

*Clasele superioare sunt ca ploaia, ce, după frumoasele cuvinte ale poetului, dela cer ne vine și la cer se întoarce în eternă altertare; clasele superioare din popor vin și la popor se întorc, în eternă altertare; și dacă poporul acela din care ieșim și la care ne întorcem e un popor sdravăn și noi vom fi sdraveni.*

*Dați-mi un popor care are deja în treptele de jos elemente puternice, în cari pe lângă cultul proprietății se dezvoltă în mod cât de elementar neatârănarea omului ce se administrează singur, și puteți fi siguri că însușirile acelor care se ridică din sânul lui pe treptele superioare ale societății vor fi de mil de ori mai înalte decât ar fi ieșit dintr-un popor slăbit.*

*Dar un lucru nu depinde de apreciere, și acesta e adevărul. Ori știi să-l apreciezi, ori nu știi, el tot adevăr rămâne. Dacă știi să-l apreciezi, mergi cu adevărul înainte, dacă nu știi, el merge fără d-ta.*

*Unul din semnele semiculturii este lipsa de franchețe.*

*Este în interesul chiar al coroanei să aibă aface cu partide bine distincte, cu convicțiuni ce nu slăbesc. Măria Sa, când voeste a realiza cutare sau cutare ideie măreață, trebuie să știe unde să găsească oamenii convinși ce-l pot servi. A avea numai instrumente mlădioase poate să fie plăcut, dar este și periculos, căci altfel se realizează un plan politic cu oamenii convinși și altfel cu instrumente oarbe, cari se arată ne-rebnice tocmai când criza e mai mare. Și vorbesc în interesul Coroanei, când amintesc un cuvânt pe care un om ilustru l-a adresat lui Ludovic al XVI-lea zicând: „Sire, on ne s'oppose que sur ce qui résiste”. (Nu te rezemi decât pe ce ține.)*

*Ideile moderne sunt un lucru frumos, dar ele nu pot schimba în 24 ore o stare socială; și prin*

*urmare nu putem noi aplica în mod violent ideile moderne, cari în realitate ar putea aduce o comotațiune atât de tare, încât ar periclita chiar temelia pe care voim să asigurăm ideile moderne.*

*Ideia liberală este următoarea: în locul dreptului divin s'a pus voința suveranității naționale. Rațiunea noastră ne zice: avem, în numele unui principiu, o voință tiranică, în contra căreia mă revolt; avem, în numele altui principiu, o altă voință tiranică, în contra căreia iarăș mă revolt. Eu admit supunerea la voința poporului, cu rezerva însă că în orice moment să pot cerceta dacă acea voință nu este rătăcită, și în numele ideilor conservatoare din lumea întreagă afirm că mă voi opune ei, atunci când cred că, urmând-o, expun țara mea la pericole necalculabile.*

*Tare e acela care crede în ceva și slab este altul. Slab e cine zice că mintea lui e mai presus de toate legile și tare e acel care, crezând într-o lege superioară, își oțelește caracterul prin supunerea la o forță ideală ce-i stăpânește năsiunile și-l învață a domni peste alții, pentru că s'a dominat pe sine.*

*Când România, cam virgină de orice cultură, s'a găsit deodată față cu civilizațiunea occidentală, era firesc să nu înțeleagă întregul mecanism și întregul mers al acestei civilizațiuni. Era firesc ca de multe ori să confunde cauza cu efectul și să creadă că imitând în mod superficial efectele, luând pur și simplu formele care le-a luat civilizațiunea occidentului, noi aveam să ajungem la același rezultat la care a ajuns Europa și a uitat că ceea ce ne impune atât de tare, încât ochii ne apun, nu era decât rezultatul unei munci anterioare, pe care noi nu am făcut-o și fără care, cu toată imitațiunea noastră servilă, nu putem ajunge la nici o înflorire. Și când noi am gândit că libertatea pur și simplu poate crea civilizațiunea, ne-am înșelat amar, căci civilizațiunea creiază libertatea, iar nu libertatea civilizațiunea.*

*Când am venit noi și am luat organizațiunea întreagă a popoarelor celor culte, fără să avem noi elementele necesare, ar fi trebuit să ne zicem că nu facem decât a pune bazele unei clădiri pe nisip, care trebuie să se prăbușească la cea dintâi furtună. Așa am făcut și care a fost rezultatul? Rezultatul a fost că noi, un popor tânăr, ne-am aruncat exclusiv pe tărîmul politic. Am părăsit toată activitatea economică, și fiecare din noi a vrut să se bucure de aceeași egalitate, a vrut să fie și ministru și deputat și prefect, subprefect și primar, părăsind cealaltă activitate socială. Și nu numai atât, dar ne-am dat o organizațiune politică cu un personal mult mai mare decât în străinătate, pe când în realitate elementele de cari dispunem sunt mai restrânse. În proporțiunea cu Franța noi n'ar trebui să avem decât 80 de deputați și avem din contra 150 de deputați. În proporțiune n'ar trebui să avem decât 10 prefecturi în țară, pe când noi avem 30. Și n'am stat aici. Fiindcă toată lumea s'a aruncat pe tărîmul politic, pentru fiecare post politic avem un titular și 7—8 candidați. Ei bine, unde ne mai rămâne atunci puterea pentru activitatea economică? Nicăiri. Și așa s'a întâmplat că locul lăsat gol a fost ocupat de Evrei, fără nici o luptă. Și dovadă despre aceasta este că cu cât se lărgia cercul libertăților noastre, cu atât creștea numărul Evreilor. Puțini la număr pe timpul Regulamentului Organic, ei au crescut pe timpul Convențiunii dela Paris, iar pe timpul Constituțiunii numărul lor a devenit îngrijitor.*

## România și Austria după atentat.

„Reichspost” primește dela București din isvor competent, următoarele:

„S'a spus în monarhie, dar mai cu seamă în Ungaria, că dispozițiunea poporației noastre e vrășmașă monarhiei. Se poate spune aceasta numai dacă numim vrășmașie, străduința unui popor, care observă greșelile politice în atitudinea statului împrietenit cu el de-a scăpa de aceste greșeli, pentru ca să-și poată apăra cele mai vitale interese ale sale. Altcum nu. Nici când nu s'a dovedit aceasta mai strălucit, decât în zilele din urmă, când România, adânc mișcată și-a exprimat condoleanțele pentru nenorocirea grea, ce a suferit monarhia, prin moartea moștenitorului iubit pretutindeni. Condoleanțele regelui, guvernului și ale opiniei publice a fost de o adâncime și sinceritate rară. Aceste condoleanțe nu sunt o formalitate obișnuită, ci durerea adânc simțită a cărmuitorilor statului și a întregii poporațiuni pentru pierderea ireparabilă a unui adevărat prieten, pe care l-au cinstit și l-au iubit și dela care așteptau împlinirea multor speranțe scumpe. Comparând acestea cu manifestările din alte țări ne vom convinge, că, dacă România ar avea intenții dușmănoase față de monarhie, ea ar fi avut tot motivul, să se bucure pentru pierderea celui mai pronunțat sprijin al monarhiei vecine, care era arhiducele moștenitor.

Adevărul e — ori cât de amar ar fi, dar trebuie ascultat — că în România se crede, că monarhia nu e în stare, ca mai înainte, să garanteze existența independentă a României, devenind pentru monarhie, din cauza luptelor interne dintre naționalități, din zi în zi tot mai dificilă dezvoltarea efectivă a puterii sale în afară. De sigur că pentru acela care cunoaște bine stările aceasta părere e greșită, dar e suficient ca aceasta să se crează aci (România) căci o credință ca aceasta se întărește tot mai mult în sufletul poporului, din cauza repetitelor cedări a diplomației austriace în situațiile critice din anul trecut. Nici unde, afară poate de Germania, nu ar fi salutată cu mai multă bucurie o schimbare a stărilor în favorul monarhiei, decât în România, iar o conducere mai energică a intereselor externe ale austro-ungariei nici unde n'ar avea urmări mai binefăcătoare pe tărîmul politic decât în România. Desrădăcinați credința falsă despre slăbiciunea politică a monarhiei, prin o accentuare energică a intereselor, ce are Austria în străinătate, și mai cu seamă în Balcani; faceți ca Românii să li se acorde în Ungaria, în interesul lor care trebuie apreciat, folosința deplină a drepturilor lor politice și cetățenești și în legătură cu aceasta cultivați mai intensiv raporturile politice și comerciale cu România prin așezarea capitalurilor austriace și ungare în întreprinderile de comerț și de industrie, din țară, și atunci România va fi în cea mai scurtă vreme iarăș aceea, care a fost timp de 30 de ani, cel mai credincios aliat al monarhiei dunărene!”

Aforizmă politică. (Dintr'un ziar german). Ce deosebire e între Italia și Austro-Ungaria?

— Deasupra Italiei râde cerul albastru, iar de Austro-Ungaria râde toată lumea...









Floriile în istorie de Lenița Negrea; Cum iubesc negri. Povestea țarului Petru III; *Doamna Munților*, piesă în patru acte în versuri de I. U. Soricu (Actul II, scena VI); Arta și iubirea (poezie) de Nichifor Crăinic; „Ucișă-l crucea” (nuvelă) de Guy de Maupassant (trad. de S. A.); Marama sfintei Veronica (povestire din viața Mântulorului) de Selma Lagerlöf (trad. de Al. Lupeanu; Notițe literare etc.

„Săptămâna politică și culturală” nr. 25 (an. IV) conține: Vintilă Paraschivescu: 25 de ani dela moartea lui Eminescu, Petre V. Haneș: Colegiul III-lea, Victor Slăvescu: Cu privire la finanțele Franței, C. Th. Noroșanu: În decursul vremurilor, I. Paraschivescu: Reforma electorală, I. V.: De vorbă cu d. Lupu Costache, Dări de seamă etc. Abonamentul pe un an 25 cor. Red. și adm. str. Regală nr. 1 București.

„Viața nouă” revistă lunară sub conducerea dlui Ovid Densusanu, prof. univ. Nr. 4 (an. X) conține: P. Pălănea: Adevăr și legendă: Există un curent nou?; V. Rath: Lumina și umbre, II.; Adhemar: Duhurile peșterii; Const. T. Stoica: Oedip și Sfînxul, de Péladan (trad. în versuri); Ervin: Mișcarea intelectuală la noi și în străinătate. Note literare. Supliment artistic: Walt Whitman. — A. Rodin: Durere. Abonamentul anual 13 cor. Red. și adm. str. Colței 24, București.

### POȘTA REDACȚIEI.

St. O. Cenad. Am primit. Merge. Ai dați. Mulțumim pentru laude.

A. S. Uzdin. Adresați: Seminarul român gr. or. Cernăuți, sau nemțește „Aerzbischöfliches gr. or. Seminarium, Czernowitz”. Tot atât.

I. B. Negrilești. Nu vă putem comunica numele autorului notiței despre alegerea de inginer din Negrilești.

O. Felea. Se vor publica amândouă în curând, spre mulțumirea dvoastră. Dați-ne notițe scurte.

Paris. Tot d. Nichin este la administrația ziarului. Ziarul mulțumește pentru complimentul spus „violciunei” sale. Durere majoritatea cetitorilor, și mai cu seamă a necetitorilor, crede că gravitatea, nu violciunea, e virtutea de căpetenie la un ziar.

Sibiu. D. D. este numai intermiat la acest post. Incurând se va rezolvi chestia definitiv și atunci veți avea drept și fiți mai pretenzivi față de biroul central.

### POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

S. Sarajevo. Adresa cerută e: „Coroana” inst. de credit și economii Timișoara. E de-ajuns atât.

Dr. T. Brăileanu. Viena. Comunicați-ne numărul ziarului în care a apărut articolul, ca apoi VI-l trimitem.

Societatea culturală. Rădăuți. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decembrie a. c.

Dr. Ioan Teleguș, Berlin. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Octombrie a. c.

Teodor Vulpe, Orăștie. Am primit 20 cor. în abonament până la 15 Ianuarie 1915.

Redactor responsabil: **Constantin Sava.**

### Noutăți literare.

Se capătă la **Librăria „Concordia”** din Arad Strada Deák Ferencz 20.

T. D. Ștefanescu, profesor la liceul Carol I. *Cucerirea Galliei de către Romani*. Memoriile lui C. Iulius Caesar și Aulus Hirtius. Traducere din limba latină. Prețul Cor. 2.50.

Horția Petra-Petrescu. *Indemnuri*. Broșuri volante. Broșura I. Prețul 40 fil.

Leonard Paukerow. *Când joci teatru românesc în țara Ungurească*. Impresii și icoane din turneul trupei Victor Antonescu. Contribuțiuni la cunoașterea problemei teatrului românesc în Ardeal și Ungaria. Prețul Cor. 2.

Petru Irhaș. *Echouri și legenda terictră*. Poezii. Prețul Cor. 1.

*Activitatea parlamentară a dlui N. Iorga, ca deputat*. Extrase din discursuri. Interpelări. Prețul 50 fil.

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul Librăriei „Concordia”

### LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

### funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de atestate copiate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei

„Școala română” Suceava (Bucovina). (So. 2254)

### In atențiunea albinarilor, notarilor comunali și a învățătorilor.

Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui

**Dürr Gusztáv**, comerciant de coloniale, **Arad**, lângă clădirea băncii „Victoria”, care firmă cumpără pe bani gata oricâtă cantitate. (Dü 2195)

Prețuri ieftine!

(Ba 22-7)

Garanță pe 10 ani

Mașină familială de cusut Cor. 75

Mașină de cusut cu lăntre rotundă . . . Cor. 130

Mașină bobbin central. . . Cor. 140

Pentru plățile în rate cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articole de primul rang.

**BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.**

## „Matteine”

antrepriză pentru stărpirea ploșnițelor și a molilor,

**Arad, str. Tabajdi Károly 1.**

(Telefon: 10 - 45) Ma 2212  
(Proprietar: Fischer)

Execută pe lângă un preț anual moderat asigurări de paiațe, oteluri, institute, locuințe mai mari, împotriva paraziților. — Execută nimicirea definitivă a ploșnițelor și a larvelor acestora pe lângă garanță de un an.

### ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRAȚIA ACESTUI ZIAR. —

TELEFON: 750.

### S'a finit cu viața!



Pentru că noua remediu din Fiume e o mare invențiune de sistem nou care omorâ cu siguranță pe cel mai de nesuferit și uricios dușman al femeii de casă, cari sunt insectele de bucătărie.

„DEGANIN” se reapără de lipsă și în economia de câmp că nimicește păgubitoarele insecte și furnici.

„DEGANIN” e pentru fiecare grădinar un așa articol indispensabil ce salvează plantele și cu deosebire rozele le eliberează de stricătosoșii paraziți (păduchi de roze).

„DEGANIN” nu-l lertă să lipsească din nici o Cofetărie, Covrigărie, Magazine etc., pentru că prin aceasta ajunge fiecare proprietar la curățenia dorită.

1 kg. „DEGANIN” și 4 kg. Cafea se trimite franco. — Expediții de „DEGANIN” dela 5 kg. în sus se expediază franco.

Modul de folosire gratis. — Se caută Agenți.

— 1 kg. numai 2 cor. —

1 kg. Cafea fină și aleasă numai 2 Cor. 80 fileri.

1 kg. Cafea fină mărgele numai 3 Cor. 20 fileri.

1 kg. Cafea Cuba cea mai fină 3 Cor. 60 fileri.

Pretcurent gratis!

F. A. DEGAN. — Fiume.

### SCRISORI DE RECUNOȘȚINȚĂ

Nr. 14516/1913.

Spectabilă Firmă

F. A. Degan

Fiume.

Vre-o câteva despărțăminte, dar cu deosebire culina Institutului nostru era de un timp încoace deadreptul infectat de șvabi, spre a căror stărpire n'a folosit nici unul din pravurile comune. Din întâmplare un amic al nostru ni-a amintit de invențiunea D.-V. cu care de asemenea am făcut probă și spre marea noastră surprindere praful D-tale ne-a curățit toate localurile și ne-a scăpat de uricioșii gândaci. În toată conștiința putem recomanda ori cui produsul Dv., ca remediu excelent în toată privința și de un rezultat sigur.

Direcțiunea Spitalului Civil—Fiume

Dr. Sichick, director.

Rog a-mi trimite 6 pachete „Deganin”. Am făcut experiența celor ce mi-ai mai furnizat și rezultatul satisfăcător este spre lauda produsului D-v.

Alexandru Constantinescu

Ministrul Agriculturii și Domeniilor. București.

Am folosit praful „Deganin” ordinar la D-ta în apartamentele unei case de ale mele de închiriat și cu bun succes... l-am folosit și la stărpirea păduchilor de roze, — ba chiar și la insectele produse de mucezeală... și preste tot locul a folosit

Debrecenti Lajos

Cavaler al Ordinului Francisc Iosif, fabricant de cârnați și salamă în Debreceen.

Vă rog mai trimiteți-mi 5 kg. de praful „Deganin”, am fost tare satisfăcut cu expediția precedentă. Praful lucră cu efect.

Berthold Frenz și fiul, cofetărie și Cafea Sibiu.



**BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**

**SITUAȚIUNE SUMARA.**

1913.		1914.	
15 Iunie		7 Iunie	14 Iunie
<b>ACTIV</b>			
201 126 819	144 493 819 } stoc metalic { aur . . . 154 891 577 56 633 000 } traite consid. ca aur 56 642 000	211 695 989	211 533 577
1 407 957	Argint și diverse monede . . . . .	1 022 952	1 009 553
138 418 888	Portofoliul român și străin . . . . .	191 004 498	190 835 052
84 711 246	{ 17 536 400 Impr. pe pe ef. publice . . . . . 23 168 100 83 669 900 Impr. pe ef. publ. în ct. ort. 42 664 500 17 174 846 16 896 054 din care nu s'au ridicat lei 20 904 889 21 750 131	44 808 957	44 918 281
12 802 059	Imprumutul Statului (fără dobândă) . . . . .	11 924 059	11 924 059
11 999 729	Efectele Capitalului social . . . . .	11 997 162	11 997 162
17 199 877	Efectele fondului de rezervă . . . . .	16 825 877	16 825 877
4 116 781	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor . . . . .	4 042 281	4 042 281
6 489 610	Imobile . . . . .	6 716 430	6 718 630
887 672	Mobilier și mașini de imprimerie . . . . .	1 072 791	1 072 605
1 632 307	Cheltuieli de Administrațiune . . . . .	1 535 579	1 706 510
113 830 767	Efecte și alte valori în păstrare . . . . .	124 170 867	125 479 417
113 786 840	Efecte în gaj și în păstrare provizorie . . . . .	128 423 000	128 610 000
31 053 300	Conturi curente . . . . .	20 678 615	22 666 782
7 744 141	Conturi de valori . . . . .	22 831 952	23 784 796
8 894 170	Conturi diverse . . . . .	6 913 594	5 439 560
701 051 663		805 664 583	808 564 092
<b>PASIV</b>			
12 000 000	Capital . . . . .	12 000 000	12 000 000
34 540 298	Fond de rezervă . . . . .	37 110 474	37 110 474
5 076 460	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini . . . . .	5 391 318	5 391 318
881 296 350	Bilete de bancă în circulațiune . . . . .	425 008 420	423 434 300
4 632 040	Dobânzi și beneficii diverse . . . . .	5 330 786	5 566 577
13 519 135	Conturi curente și recipise la vedere . . . . .	10 546 926	13 047 121
227 617 607	Efecte și alte valori de restituit . . . . .	252 593 867	254 089 417
22 869 773	Conturi diverse . . . . .	57 632 792	57 924 885
701 051 663		805 664 583	808 564 092

Taxa: Secont 5%, Dobânda 6%.

S'a  
**deschis**



în Arad  
în casa-Löcs din  
colțul străzii Salacz

magazinul  
de modă

**Németh**

unde se pot căpăta  
cele mai noi și mai  
moderne

pănuri de vară p. haine.

Asortiment bogat.  
Prețuri convenabile.

Roagă binevoitor sprijin:

**Németh**  
magazin de modă.

(Ne 2215)

**HERBST  
ÉS TÁRSA,**  
mașini sistem Halle  
pentru sortarea și plămă-  
direa aluatului, aranjament  
■ pentru orice putere, electricitate, ■  
— benzină sau vaporic. —  
Singura reprezentanță  
pentru întreg comi-  
tatul Bihoru-  
:: lui ::

**STEMMER A. JÓZSEF**  
(Se 1786) specialist  
NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

**Pielării** (Co 2127)  
talpe  
achizite p. ghetе  
instrumente pentru  
**pantofari și cismari**  
se pot procura mai bine  
la:

**Gyöngy Sándor**  
magazin de pielărie  
BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

**Haine de vară,**

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per-  
dele de dantele și de pănură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

**stabilimentul meu industrial de vopsitorie  
de pănuri și de curățitorie chimică,**

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru  
curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hai-  
nele de pănură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în  
negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în  
croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

**Lucza József,** vopsitor de pănuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON: 994. Prăvălie și stabiliment principal: TELEFON: 994.  
str. Laudon, nrul 9., colțul  
pieței Valeria. (Lu 2106)

Cine voeste să cumpere  
**INCĂLȚĂMINTE.**



fabricate în țară intrădovă fine, obnoale; elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

**IOAN VUIA, Sătmar**  
(SZATMAR) Deák-tér.  
— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și ciobete pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuției dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și ciobete după măsură.

**Pollák Gyula, faur de cazane**  
Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.



Atrage atenția sa. proprietarii de mașini de treacă și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și îmbunătățit cu excelențe puteri de muncă

**stabilimentul de fabricare de cazane,**  
se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabă orice lucrare în această branșă, execută case pentru bani și repară pereți de țevi precum și execută părți de cazane, locomobile, și reformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe chefulă mea în lași locuri.  
**Execuție excelentă. Prețuri moderate.**

Pe 1400 Se prețuiește din învățatul.

**„Vulkán”** fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

**IOSIF MARKUCZ**  
atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei nr. 1.  
:: Catalog de prețuri franco. ::

Ci 1509

**CZIGER LÁSZLÓ** maiestru dipl. pentru instalații de electricitate și gaz lăcătuș și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1



Execuția totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fier, uși de fier, rolete de fier pentru pravălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalații electrice, străforări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.



Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblățit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

In mai multe rânduri decorat. :: Fondat în anul 18

**Heckenast János**  
constructor de altare, sculptor și restaurator de biserici și sacralități.



Pregătește: iconostase, altare, voane, cripte, statui sfinte și între aranjament bisericesc, în orice stil, cu formă pretenziunilor artistice și pe la prețuri convenabile. Se recomandă renovarea altarelor vechii — Planuri cataloage trimite gratuit precum și mirea muncii o face pe speșele proprii. Primește spre aurire tot ce se face de aur în aură.

Prețuri moderate. :: Condițiuni favorabile de plată

**CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA**

**„CONCORDIA”**  
SOCIETATE PE ACȚIUNI ARAD, STR. ZRINYI NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de culon, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vârsat clișee,* precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocatiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri.* Anunșuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

**Singurele băi (scalde) și ape minerale re-mănești în Ungaria.**

Băile dela Sângeorgiul-român (Óláh-szentgyörgy, Besztörcz-Nászd megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorură metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuințează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestin, la constipație cronică, la hiperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, bilare și de rinichi, la emorbide, la ventozită și catare de mîtră.

Ca băi (scaldă) influențează minimele rezorbții crustelor pleurice, peritonice, parametric etc. precum și deosebita boala de piele.

**Băile se deschid la 15 Maiu st. n.**

O mulțime de odăi confortabile stau la dispoziția publicului cu prețul de 2-5 cor la zi, în hoteli și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

**Bucătărie foarte bună și ieftină.**

Onoratalui public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1-20  
" " " " " II. 1 cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

**Direcțiunea băilor.**

(So 2110)

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acțiil curat românească „HEBE”.  
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAILI

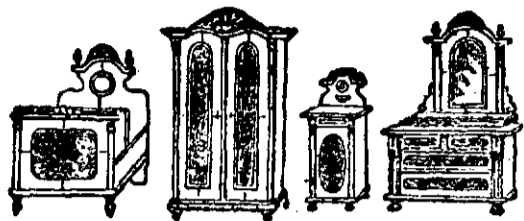
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAILI

# VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere  
motorică p. zidiri și mobilie

Dej-(Dés) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobilie pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, licoane, oglinzi, covoare.



Execută totfelul de lucrări  
pentru zidiri, mobilie și orice  
lucrări în această branșă,  
cu preferință cele mai mo-  
derate, din material exce-  
lent și uscat. Ve 1789

## Alifie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșatei și contra tuturor boalelor de pe. După întrebuintarea unei singure tegle dispar sgrăbunțurile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fileri. Pudră „Mágnás” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fil. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fil.



**Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:** foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, dejerate, crepate, aspre și sbrăcite. E de prisos a se mai întrebuinta glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e singur și acest cosmetic poate fi întrebuintat și ziua. Prețul 90 fil.

**„Antipartussin”:** mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului tusei măgărești la copii — Prețul 1 cor. 80 fileri.

**Spirit „Prima”:** mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuintări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1 cor. 50 fileri.

**Spirit „Cappilloform”:** singurul mijloc excelent contra căderii părului. — Prețul 1 cor, 50 fileri.

**„Deutoform” apă pentru gură:** cel mai bun mijloc contra mirosului de gură și pentru impedirea stricărei dinților. Prețul 1 cor. 50 fileri.

**Balsam de Ardeal pentru stomac:** mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, înținerii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

**Vopsitor pentru păr:** în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește a'biturie de pat — Prețul 5 cor.

**Regenerator pentru păr:** redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fileri.

**Contra ciumei de porci:** precum și în contra tuturor boalelor porciilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este pravul de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fileri. O singură întrebuintare a pravului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galițelor. — Prețul 1 cor.

**Hypnonorvin:** singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei, — Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

**Kelemen Sándor, Zilah.**

Vă păziți de imitații!! (Ke 893)

## SZABÓ KÁLMÁN,

atelier artistic p. pic-  
tarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană

Budapest, VIII., Mária-utca 24. sz.

(Sa 2128)

Pregătește în stilul cel mai modern **ferestă colorate** pentru bi-serici în

execuție simplă și artistică pe lângă prețuri moderate. — Mai departe efectuează:

**mozaicuri venețiene de sticlă**

icoane pentru altar, ornamente și statuete pentru păreși în execuție artistică din material venețian. — Modele și prospecte trimite gratuit. — La dorință se prezintă și în persoană pentru luarea lucrărilor în primire.

## PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei țărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-Versendungsdepot **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III. Ungargasse 14. (E 1900—50)



NOUĂ  
prăvălie de  
instrumente  
muzicale!

## PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.

(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI noi și vechi și pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc. etc. GRAMOFOANE și PLĂCI în asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios. (Pu 1847)

## Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

**„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,**

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică încuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgrăcluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2.50 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

**„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,**

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 fil.-ri. Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original:

**Sándor Zoltán**  
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ea e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

# „CETATEA”

## BANCĂ ECONOMICĂ-COMERCIALĂ CA ÎNSOȚIRE, COHALM.

### CONVOCARE.

Membrii băncii economice-comerciale ca însoțire „CETATEA” din Cohalm, prin aceasta se convoacă în sensul §-lui 9 alineatul ultim din statute la

## adunarea generală extraordinară

care se va ține în Cohalm, Sâmbătă în 25 Iulie n. 1914 la orele 1 p. m. în localul institutului cu următorul

### PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Prezentarea Conturilor Bilanț și Perdere & Profit încheiate cu 30 Iunie a. c. și citirea raportului direcțiunii și comitetului de supraveghere asupra acestor conturi.
3. Deciderea transformării însoțirii actuale, în societate pe acțiuni cu un capital social de 100,000— coroane și numirea: „CETATEA” institut de credit și de economii societate pe acțiuni cu sediul în Cohalm.

Cohalm, 5 Iulie 1914.

DIRECȚIUNEA.

### ACTIVA

### Bilanț la 30 Iunie 1914

### PASIV

Casa în număr	225 39	Capital social	92500
Escont	98303	Fondul de rezervă	8020
Cambii cu acop. hipotecară	69924	Fondul de penziuni	190 70
Cont-curent cu acop. camb.	30292 67	Depuneri spre fructificare	16792 90
Imprumuturi hipotecare	9047	Reescont	116237
Obligațiuni cu caventați	18870 50	Poziții tranzitoare	612 30
Efecte	1690	Profit curat	800
Mobilier	2000		
Debitori	913 14		
Poziții tranzitoare	3887 20		
	235152 90		235152 90

### DEBIT

### Contul Perdere & Profit

### CREDIT

Interese de depuneri	456 65	Interese de escont	4772 33
Interese de reescont	4374 80	Interese dela cambii hipotec.	3066 70
Interese de cont-curent	224 63	Interese de împrum. hipotec.	328 12
Spese:		Interese după obligațiuni cu caventați	133 30
Diverse spese de birou	585 26	Proviziuni	71 00
Salare	800 —		
Relut de cvartir	115 —		
Chirie	350 —		
Marce de prezentă	99 —		
Dare: dare directă și aruncuri	468 39		
Competințe de timbru	53 48		
Porto	45 02		
Profit curat	800 —		
	2516 15		
	8372 23		8372 23

COHALM, la 30 Iunie 1914

Ioan Iosif m. p., director.

Ilie Mofi m. p., cassar-com.

### Direcțiunea:

Patriciu Pinteau m. p., președinte.

Ioan Banuț m. p.

Ioan Leuca m. p.

Ioan Magdun m. p.

Conturile prezente le-am examinat și le-am aflat în deplină regulă.

COHALM, Iulie 1914.

### Comitetul de supraveghere:

Ioan Boranciu m. p., preș. com.

Ioan Borcoman m. p.

G. Spornik, 57,

Eroftelii Barsan m. p.

I. Borkoman m. p.